

Svak internkontroll i norske stiftelser

Stiftelsestilsynets tematisyn i 2009 viser at over 40 % av de kontrollerte stiftelsene mangler det tilsynet mener er «et minimum av system for egenkontroll».

Tilsynet kritiserer i rapporten stiftelsene for generelt svake rutiner og svak egenkontroll. I tillegg kritiseres revisor for oppfølgingen av den interne kontrollen og for manglende rapportering i form av nummererte brev til Stiftelsestilsynet.

– Det som er avdekket i tematisynet understreker viktigheten av at revisor følger opp veiledningen som er gitt i forbindelse med ny beretning for stiftelser, sier adm. direktør Per Hanstad i Revisorforeningen i en kommentar.

Tematisynet omfattet 170 større stiftelser med egenkapital på mellom 10 og 100 millioner kroner.

Fakta om norske stiftelser

Pr. 1. januar 2009 var det 8530 stiftelser registrert i Stiftelsesregisteret. Av disse var 7563 såkalt alminnelige stiftelser og 967 næringsdrivende stiftelser. I tall har disse hhv.:

- Sum bokført egenkapital på 55 mrd. kroner
- Sum balanseførte verdier på 86 mrd. kroner
- Sum reelle verdier på anslagsvis minst 200 mrd. kroner
- Samlet ca. 33 000 ansatte

Nye revisjonsstandarder

For revisors uttalelser om informasjon for perioder som begynner 1. januar 2010 eller senere, vil det gjelde nye revisjonsstandarder i Norge.

IAASBs standarder blir gjeldende i Norge

Revisorforeningens styre besluttet i 2009 at de internasjonale standardene som er fastsatt av International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), skal gjelde i Norge som standarder for kvalitetskontroll, revisjon, begrenset revisjon, attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester. De nye standardene skal gjelde for revisors uttalelser om informasjon for perioder som begynner 1. januar 2010 eller senere. De nye revisjonsstandardene (ISA-ene) som erstatter dagens RS-er, er endret i henhold til IAASBs såkalte clarityprosjekt. Prosjektet har medført endringer i strukturen i standarden, det er kommet nye standarder og andre har blitt slått sammen.

Les mer på: revisorforeningen.no/d9500243

Ny revisjonsberetning

Innføringen av ISA-ene medfører at det vil bli ny revisjonsberetning for revisjonen av 2010-regnskapet. Den nye revisjonsberetningen etter ISA 700 skiller klart mellom konklusjonen knyttet til selve årsregnskapet og andre uttalelser revisor er pålagt å gi som følge av norsk lovgivning.

De nye standardene kan lastes ned fra: revisorforeningen.no > Faglig informasjon/Revisjon/Revisjonsstandardene.

Dom mot revisormedarbeider i Sponsor Service-saken

En revisormedarbeider i teamet som reviderte Sponsor Service ASA, er i Borgarting lagmannsrett dømt til betinget fengsel og bot. Økokrim reiste tiltale mot ansvarlig partner og en revisormedarbeider for grovt uaktsomt brudd på revisorloven og medvirkning til grovt brudd på regnskapsloven.

Lagmannsretten dømte revisor til 45 dager betinget fengsel og en bot på 200 000 kroner for brudd på revisorloven. Men det er verd å merke seg at Økokrim igjen taper i sitt forsøk på å gjøre revisor ansvarlig for medvirkning til brudd på regnskapsloven.

Saken mot ansvarlig partner kommer opp for lagmannsretten senere.

Glemt å redusere fremførbart underskudd?

Skattedirektoratet har i en artikkel 31. mai 2010 gitt følgende påminnelse:

«Aksjeselskaper mv. er i inntektsårene 2008 og 2009 omfattet av en midlertidig ordning med skattefradrag for årets udekkede underskudd, jf. sktl. §§ 16–60 til 16–64. Underskudd fra inntektsårene 2008 og 2009 som kan fremføres til senere år etter sktl. § 14–6, skal reduseres med et beløp tilsvarende det beløp som ligger til grunn for skattefradraget etter den midlertidige ordningen, jf. sktl. § 16–63 (2).

Foretatte kontroller av innleverte selvangivelser for 2009 viser så langt at det i stor utstrekning ikke er tatt hensyn til at skattefradrag for 2008 skal redusere underskudd til fremføring fra 2008 tilsvarende. Skattedirektoratet vil derfor presisere at underskudd til fremføring fra 2008 skal reduseres med det beløp som ligger til grunn for et ev. skattefradrag etter den midlertidige ordningen i 2008. Det riktige (rest)underskuddet som skal føres i selvangivelsen for 2009 (post 280), vil i de fleste tilfeller fremgå av skatteoppgjøret for 2008. Det vises for øvrig til nærmere omtale i rettledningen til selvangivelsen for 2009.»

Dokumentbasert tilsyn 2009 – viktige funn

På DnR-dagen 4. mai 2010 presenterte Anne Merethe Bellamy, direktør i Finanstilsynet, resultater fra dokumentbasert tilsyn for revisorer og revisjonsselskaper for perioden 2007–2008.

Bransjens samlede inntekter var i 2008 på 8,6 mrd. kroner, en økning på vel 20 % fra 2006.

Antall revisjonsoppdrag økte i samme periode med 9,5 % til ca. 230 000 oppdrag. Antall oppdragsansvarlige revisorer har vært jevnt, mens antall godkjente revisorer ansatt i revisjonsforetak gikk ned med 4,4 % fra 2006 til 2008. De fire største revisjonsselskapenes markedsandel har endret seg lite i perioden. Disse selskapene sto i 2008 for 52,8 % av de samlede inntektene fra lovpliktig revisjon og hadde 27,2 % av revisjonsoppdragene.

Finanstilsynet trekker frem i rapporten at antall oppdragsansvarlige revisorer har endret seg lite fra 2004 til 2008, mens antall revisjonsoppdrag har økt mye. Økningen i revisjonsoppdrag var på 21,9 % fra 2004 til 2006, og 9,5 % fra 2006 til 2008. Gjennomsnittlig antall revisjonsoppdrag pr. oppdragsansvarlig har økt fra 113 i 2004 til 138 i 2006 og videre til 149 i 2008. Finanstilsynet anser at «utviklingen representerer en viss risiko for svakere involvering fra de oppdragsansvarlige revisorene». Dette var også konklusjonen fra tematilsynet for 2009 om den oppdragsansvarliges involvering.

Anne Merethe Bellamy, direktør i Finanstilsynet, presenterte resultater fra dokumentbasert tilsyn for revisorer og revisjonsselskaper på DnR-dagen 2010.

Bundet egenkapital og sikring av kontantstrøm

Norsk RegnskapsStiftelse har foreslått å endre sin veiledning om fond for urealiserte gevinster slik at gevinster på sikringsinstrumentet i en kontantstrømsikring ikke må avsettes til fond for urealiserte gevinster. Forslaget er sendt på høring med frist 1. september 2010.

I veiledningen punkt 5.2 er det i dag krav om at gevinster på sikringsinstrumentet i en kontantstrømsikring skal avsettes til fond for urealiserte gevinster. Dette er imidlertid ikke konsistent med kapittel 3 i veiledningen som mer generelt omtaler løsninger etter IFRS som også kan anvendes etter norsk god regnskapsskikk. Her står det at «avsetning til fond for urealiserte gevinster bare skal gjøres i de tilfeller der det foreligger en urealisert gevinst og det valgte prinsippet etter IFRS ikke er et tillatt prinsipp i et regnskap etter GRS». NRS har foretatt en fornyet vurdering av spørsmålet, og foreslår å endre konklusjonen i punkt 5.2 i tråd med dette.

Ny dom om indre selskaper

Høyesterett kom i en avgjørelse 11. mai til at utbetalinger fra et indre selskap til de stille deltakerne skulle anses som vederlag for arbeidsinnsats i selskapet og dermed personinntekt.

Det indre selskapet The Boston Consulting Group IS var en del av det internasjonale konsultantselskapet The Boston Consulting Group. Hovedmann var The Boston Consulting Group AB med en eierandel på 35 %. Tre stille deltakere eide de resterende 65 %. I endringsvedtak for inntektsårene 2003 og 2004 ble alt utdelt overskudd omklassifisert til personinntekt. Tingretten og lagmannsretten kom til at vedtaket var gyldig. Med utgangspunkt i dommen i Enskilda-saken (Rt. 2009 side 105, Utv. 2009 side 146) kom Høyesterett til samme resultat.

Retten viste til at deltakernes kapitalinnskudd var beskjedent – til sammen 19,5 millioner kroner – og det var ikke innbetalt. Deltakernes lønnsinntekter gikk betydelig ned etter at de ble partnere i selskapet, og de mottok ikke lenger bonus. De utbetalte overskudd lå i størrelsesorden 22 millioner i 2003 og 57 millioner i 2004. Skulle dette vært kapitalavkastning, ville det utgjøre 75 % for 2003 og 191 % for 2004 av ikke-innbetalte innskudd. Alle virksomhetens eiendeler tilhørte dessuten hovedmannen, og det var hovedmannen som var ansvarlig for lønn til de ca. 40 andre ansatte. Retten til utbytte gjaldt bare så lenge deltakerne arbeidet for selskapet. Innskuddene og lønnsutbetalingene ga ikke inntrykk av å være allokert på armlengdes avstand. Transaksjonene syntes først og fremst å ha skjedd ut fra ønsket om en gunstigst mulig beskatning, mente Høyesterett.

Nyheter i RavnInfo.no

RavnInfo har nå gjort det mulig å søke på endring i prosent innenfor regnskapspostene. For norske revisorer betyr dette en enkel måte å føre avansert statistikk over egen portefølje.

«I henhold til samarbeidsavtalen vi har med Revisorforeningen skal vi levere breddeinformasjon på norske foretak til daglig nytte for medlemmene», sier Revisorforeningens kontakt hos RavnInfo, Øyvind Øksnes. Den nye funksjonen ble lansert i mai, og er blitt godt mottatt. Øksnes oppfordrer medlemmer i Revisorforeningen som pr. i dag bruker andre gratisløsninger på nett, om å ta kontakt for en sammenlikning.

For mer informasjon om RavnInfo og andre fordelsavtaler, se www.revisorforeningen.no → medlem → medlemsfordeler.

Tatoveringsunntak

Avgiftsmyndighetene har alltid vært av den oppfatning at selve tatoveringsmotivet kan ha verkshøyde (verkshøyde er et begrep innenfor opphavsretten som begrenser hva det er mulig å oppnå etterligningsbeskyttelse for). Etter en ny vurdering har Skattedirektoratet kommet til at også selve tatoveringsprosessen kan ha verkshøyde dersom motivet har det. I så fall er både tatoveringsmotivet og tatoveringsprosessen fritatt for merverdiavgift.

Viktige endringer i revisorloven og regnskapsloven

Finansdepartementet fremmet i slutten av april et lovforslag der det blant annet foreslås krav om et årlig møte mellom styret og revisor i større selskaper og lovfesting av plikten til å gi en årlig redegjørelse om foretaksstyring (eierstyring og selskapsledelse) i børsnoterte selskaper. Lovforslagene skal behandles i Stortinget før sommeren.

Møte mellom styret og revisor

Det foreslås at styret i større selskaper hvert år skal ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Dersom et flertall av styrets medlemmer også inngår i selskapets daglige ledelse, skal likevel hele styret, med unntak av daglig leder, delta i møtet. Formålet med møtet skal være at styret og revisor drøfter regnskapsmessige forhold der revisor ser vesentlige svakheter og mangler ved de vurderingene den daglige ledelsen har gjort, samt andre forhold som revisor mener styret bør informeres om.

Etter forslaget skal revisor opplyse i revisjonsberetningen om møtet er avholdt i løpet av siste år.

Foretaksstyringsberetning

Det er forelått at børsnoterte foretak skal gi en redegjørelse om foretaksstyring i årsberetningen eller i dokumentet det er henvist til i årsberetningen. I utgangspunktet innebærer dette en lovfesting av kravene som allerede finnes i NUES-anbefalingen. Nytt er at redegjørelsen skal behandles på selskapets generalforsamling. Revisor skal på samme måte som for årsberetningen for øvrig, vurdere om innholdet i redegjørelsen om foretaksstyring er konsistent med årsregnskapet.

Nummererte brev om styreansvar til alle styremedlemmer

Det foreslås at revisors nummererte brev som gjelder forhold som kan føre til ansvar for medlem av styret, alltid skal sendes i kopi til samtlige av styrets medlemmer. Det foreslås videre at dersom daglig leder også er styreleder, skal alle nummererte brev sendes i kopi til samtlige av styrets medlemmer samtidig som det sendes til styrelederen.

Andre nummererte brev skal sendes til styreleder.

Øvrige endringer i regnskapsloven

Det foreslås:

- å øke grensene for små foretak i regnskapsloven. Terskelverdien for salgsinntekt økes fra 60 til 70 millioner kroner. Terskelverdien for balansesum økes fra 30 til 35 millioner kroner
- presiseringer i regnskapslovens opplysningskrav om aksjeverdibasert avlønning mv.
- presiseringer i regnskapslovens opplysningskrav om transaksjoner med nærstående parter

Endringer i NRS 8

Norsk RegnskapsStiftelse har sendt på høring et forslag til endringer i NRS 8 *God regnskapskikk for små foretak* med frist 1. september 2010. Det er foreslått oppdateringer og tilpasninger som følge av endringer i andre standarder og andre punkter der en gjennomgang har vist at det er behov for endringer og ytterligere veiledning.

Små foretak skal ikke lenger føre virkning av prinsippendring og korrigerende av feil i tidligere års regnskap som ekstraordinær post. Små foretak skal kunne velge å følge hovedregelen om føring mot egenkapitalen uten å omarbeide sammenligningstillene. Omtalen av varige driftsmidler er vesentlig utvidet. Små foretak skal kunne unnlate å gjøre fradrag for faste tilvirkningskostnader i beregningen av virkelig verdi for råvarer og varer under tilvirkning, forutsatt at det ikke foreligger kalkyler for de faste tilvirkningskostnadene. Det er foreslått å fjerne alternativet med korrigerende av det sist godkjente årsregnskapet ved utdeling av ekstraordinært utbytte. Omtalen av regnskapsføring av AFP-pensjon er oppdatert. Bestemmelsene om fusjon mellom små foretak er omredigert og endret.

Les mer på: revisorforeningen.no/d9_500_304

Oppbevaring av regnskapsmateriale i utlandet

Elektronisk regnskapsmateriale kan nå på visse vilkår oppbevares i et annet EØS-land. Skattedirektoratet bestemmer hvilke land dette skal gjelde og har antydning at dette i første omgang vil omfatte de nordiske landene.

Fra og med 21. mai 2010 er det vedtatt en ny § 7-5 i bokføringsforskriften som tillater at elektronisk regnskapsmateriale kan oppbevares i et annet EØS-land dersom Skattedirektoratet har fastsatt at EØS-landet oppfyller vilkår som sikrer norske skattemyndigheter adgang til materialet. Skattedirektoratet har i egen artikkel antydning at dette i første omgang vil omfatte de nordiske landene.

For at elektronisk regnskapsmateriale skal kunne oppbevares innen EØS-området, må regnskapsmaterialet være tilgjengelig i lesbar form og kunne skrives ut på papir fra terminal eller lignende i Norge i hele oppbevaringsperioden. Det skal gis skriftlig informasjon til Skattedirektoratet om hvilket regnskapsmateriale som oppbevares i utlandet, hvor regnskapsmaterialet oppbevares, og hvordan kontrollmyndighetene til enhver tid kan få adgang til regnskapsmaterialet. Dersom den bokføringspliktige vesentlig har overtrådt bestemmelser gitt i eller i medhold av bokføringsloven, eller dersom norske myndigheters tilgang til elektronisk regnskapsmateriale i utlandet har blitt vanskeliggjort, kan Skattedirektoratet ved enkeltvedtak pålegge bokføringspliktige å oppbevare elektronisk regnskapsmateriale i Norge i en periode på inntil tre år.

Samtidig med fastsettelse av ny § 7-5 er det foretatt en presisering i § 7-4 om at bokføringspliktige som driver virksomhet i utlandet og som oppbevarer regnskapsmateriale knyttet til denne virksomheten i dette landet, må følge bokføringslovens krav om oppbevaringstid selv om oppbevaringstiden er en annen etter det aktuelle lands lovgivning.

Boligeiendom som leies ut i næring

Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett foreslått at boligeiendommer som leies ut i næringsvirksomhet fra og med 2010, skal verdsettes på samme måte som sekundærbolig etter de nye reglene for verdsettelse av boligeiendommer som blir innført fra og med 2010.

I dag verdsettes eiendommer som leies ut i næring til 40 % av kapitalisert utleieverdi. Boligeiendommer som leies ut utenfor næring regnes som sekundærbolig og skal etter de nye reglene verdsettes til 40 % av beregnet markedsverdi fra og med 2010.

Bakgrunnen for forslaget er at det er enklere administrativt med ett regelsett for alle boliger som leies ut. Det kan være ressurskrevende både for skattyter og skattemyndighetene å vurdere om grensen for å drive virksomhet er oppfylt, og dermed hvilket regelsett som skal benyttes for å fastsette ligningsverdien.

Fritidsboliger omfattes ikke av de nye reglene for beregning av ligningsverdi for boliger. Fritidseiendommer som leies ut i næringsvirksomhet, må derfor fortsatt få fastsatt ligningsverdi etter reglene for næringsseiendom.

Danmark: Fravær av revisjon gir mer skattekriminalitet

I Danmark vedtok Folketingets flertall nylig å øke grensen for revisjonsplikt fra en omsetning på tre til åtte millioner danske kroner. Forslaget var et ledd i den danske regjeringens mål om lettelse i administrative byrder for små virksomheter.

Næringslivet ser verdien av revisjon

Nå viser det seg at danske virksomheter velger å beholde revisjon, blant annet fordi de vet at fravær av revisjon forringer deres muligheter til å få lån i bank og gjør at finansiering blir dyrere. En undersøkelse gjennomført av Dansk Erhverv viser at sju av ti virksomheter vil beholde revisjon selv om de gis anledning til å velge den bort. Bedriftene er også klare på at fravær av revisjon svekker tilliten til virksomheten hos leverandører og andre samarbeidspartnere. 2/3 av de spurte gir også klart uttrykk for at lempet revisjonsplikt vil føre til økte skatteunndragelser.

Mye feil hos virksomheter som ikke revideres

Samtidig dokumenteres det at andelen feil hos selskaper som ikke revideres, er høy. Skatteceter Horsens har gjennomført en analyse «af et halvt hundrede regnskaber fra selvstændige» som ikke har hatt revisjon. Det var feil i tre av fire.

Les mer på: revisorforeningen.no/d9501189

Avgiftsplikt for kultur og kommersiell idrett

Finansdepartementet la 30. april frem et forslag om endringer i momsregelverket for deler av kultur- og idrettsområdet fra 1. juli 2010. Det foreslås 8 % mva for inngangsbilletter til idrettsarrangementer, museer, gallerier og fornøylesparker. For å sikre at bare den mer profesjonelle delen av idretten med stor publikumstilstrømming og store billettinntekter blir omfattet av avgiftsplikten, foreslås det at avgiftsplikten bare skal omfatte aktørene i de to øverste divisjonene i fotball for menn og øverste divisjon i ishockey for menn samt aktører som gjennomgående har minst tre mill. kroner i billettinntekter i løpet av en 12 måneders periode. Det foreslås ikke innføring av merverdiavgift på trening i helsestudio mv.

Les mer på: revisorforeningen.no/d9499317

Revisorforeningen tilbakeviser EØS-strid

Revisorforeningen mener NHO tolker EØS-retten feil, og tror EFTA-domstolen vil akseptere revisjonsplikt for små NUF-er.

Mandag 26. april skrev Finansavisen at NHO tviler på om en utvidelse av revisjonsplikten for Norske avdelinger av utenlandske foretak (såkalte NUF) vil overleve dersom den blir prøvd for EFTA-domstolen. NHO viser blant annet til at et slikt pålegg vil føre til at NUF-er må utarbeide et eget regnskap for sin norske virksomhet, og at dette er et dobbeltarbeid som strider mot gjeldende EØS-rett.

Fagdirektør Harald Brandsås i Revisorforeningen tilbakeviste dette i et innlegg dagen etter:

– Norge benytter de samme revisjonsstandardene som de fleste land ellers i verden. Revisjonen av NUF-et er tilstrekkelig til å avgjøre både revisjonsberetning i Norge og revisjonsberetning for det utenlandske selskapet, sier Brandsås.